WIKIPEDIA

Lumang Tagalog

Mula sa Wikipediang Tagalog, ang malayang ensiklopedya

Pinagdududahan ang 'di-pagpanig ng artikulong ito.
Mangyaring tingnan ang usapan.

Tumuturo rito ang Lumang Tagalog, para sa mas nauna pang anyo ng wikang Tagalog pumunta sa Sinaunang Tagalog, na kilala rin bilang abyang.

Ang **Lumang Tagalog** ay ginamit bago ang paggamit ng Filipino noong 1973. Ito ay kinabibilangan ng mga sinaunang anyo ng tagalog gayundin ng mga salitang inimbento ng mga purista na tila hindi na gaanong ginagamit sa kasalukuyang panahon. Ang Lumang Tagalog ay sumasaklaw sa tuldik (accent) sa Wikang Bulakenyo o tinaguriang purong Tagalog sa nasasakupang lenguwahe sa isla ng Luzon

Mga nilalaman

Pagkakahirang ng Tagalog bilang pambansang wika
Sinaunang Tagalog
- Patinig
- Mga Halibawa ng Salita

Klasikong Tagalog
- Paraan ng Pagsusulat
- Ponolohiya
- Halimbawa ng mga Salita ng Matandang Tagalog

Wikang Bulakenyo
- Paraan ng Pananalita

Salita ng Hilagang Katagalogan
- Bulakan at Camanava
- Maugyaing Tagalog

Modernong Tagalog (Filipino)
Salita ng Malalim na Tagalog
- Nasasakupang Tagalog

Salita ng Timog katagalogan
Mga halimbawa ng panitikang gumamit ng Lumang Tagalog
Mga sanggunian

Pagkakahirang ng Tagalog bilang pambansang wika

Bagaman ang Cebuano ay sinasalita ng 40% sa bansa sa katimugan nito, ang Tagalog ay hinirang na pambansang wika noong 1939. Ang Tagalog ay tinawag na Pilipino noong 1959, ngunit ito ay itinuturing na Tagalog pa rin. Sa mga dekada 1950 hanggang 1960, may mga hindi matagumpay na demanda na dinala sa mga hukuman upang pigilan ang pagtuturo ng nakasalig sa Tagalog na "Pilipino". Gayunpaman, kahit walang suporta sa mga paaralan sa Kabisayaan, ang pang-kalyeng Tagalog ay madaling natutunan sa pamamagitan ng mga komiks, telebisyon, radyo at mga pelikula. Bilang resulta, ang Tagalog ay kumalat kahit sa mga sentrong panlunsod na nagsasalita ng mga Cebuano kahit pa may pagtutol ang mga lokal na politiko dito. Noong mga 1970, 55.3 ng populasyon ay kahit papaano nakagagamit ng pang-kalyeng Tagalog.

Sinaunang Tagalog

Ito ay tinatawagding *Proto-Pilipino* na buhat mulasa mga Austronesian na nanirahan sa isla ng Luzon mahigit 2000 taon na ang nakalilipas, Ito miyembro nang Malayo-Polynesian. Ito din ang ninuno nang mga dayalekto sa buong Pilipinas .

Sinaunang Tagalog	
Proto Philippine	
Rehiyon	Pilipinas
Era	*c.* 1000 BCE.(Ninuno ng Wikang Pilipino)
Pamilyang wika	Malayo-Polynesian
Sistema ng pagsulat	Baybayin
Mga kodigong pangwika	
ISO 639-3	–

Mga Patinig ng Sinaunang Tagalog

	Labi	Ngipin/ Alveolar	Postalveolar/ Palatal	Belaryo	Glottal
Nasal	m	n	ɲ	ŋ	
Tigil	p b	t d	tʃ dʒ	k g	ʔ
Fricative		s	ʃ		h
Tap		ɾ			
Approximant		l	j	w	

Patinig

Mga Katinig ng Sinaunang Tagalog (ayon kay Blust)			
Height	**Harap**	**Gitna**	**Likod**
Pagsasara	**i** /i/		**u** /u/
Gitna		**ə** /ə/	
Pagbuka		**a** /a/	

Mga Diptonggo:

- *-ay
- *-aw
- *-uy
- *-iw
- *-oy

Mga Halibawa ng Salita

- halibawang salita o trmino sa Sinaunang Tagalog / Pilipino

Words in Proto-Philippine	IPA / Pronunciation	Equivalent in Classical Tagalog	Translation in Modern Tagalog
ᜀᜐᜓ	*aʃu (*Asu*)	Aso	Aso (dog)
ᜊᜎᜌ᜔	*ba̠Lãj (*Balay*)	-	*Bahay* (House/Structure/Buildings)
ᜊᜊᜓᜌ᜔	*babə̃j (*Babuy*)	babuy	*Baboy* (Pig)
ᜊᜌᜒ	*bãjɜ̠ *(Bayi)*	-	*Babae* (Woman/Girl/lady)
ᜇᜒᜃᜒ	*dəkət	-	*dikit*(adhesive/stick)
ᜇᜓᜍᜓ / ᜇᜓᜄᜓ	*zuRuʔ	*Dugo*	*Dugo* (Blood)
ᜑᜌᜒᜃ᜔	*hajək	-	*Halik* (Kiss)
ᜃᜌᜏ	*kajẽõ (*Kayaw*)	*Pangangayaw*	*Pangangaso* (to Hunt)
ᜅᜌᜒᜈ	*ŋgajan (*Ngalan*)	-	*Pangalan* (Name)
ᜆᜓᜊᜒᜍ᜔	*tubiR	*Tubig*	*Tubig* (Water)
ᜎᜅᜓᜌ᜔	*lãɳũj	*Languy*	*Langoy* (to Swim)
ᜆᜏᜓ	*ʈãœ̃ (*Tawu*)	Tao	*Tao* (Human)

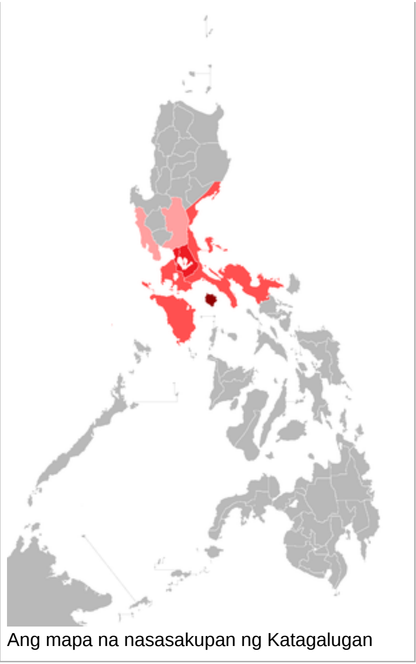
Klasikong Tagalog

Ang sinaunang Tagalog ang anyo ng Tagalog na ginamit noong sinaunang panahon. Kabilang dito ang makikita sa Sulat ng Platong Tanso ng Laguna. Ito ang wika ng Ma-i,Kaharian ng Tondo at Maynilad.

Klasiko / Matandang Tagalog	
Old Tagalog	
Rehiyon	Pilipinas *lalo na sa* Rehiyon ng Tagalog
Era	10th century AD (Evolved into Archaic Tagalog *c.* 16th century)
Pamilyang wika	Malayo-Polynesian
Sistema ng pagsulat	Baybayin Kawi
Mga kodigong pangwika	
ISO 639-3	–

Paraan ng Pagsusulat

Ang Lumang Tagalog ay isinusulat sa Baybayin,Isang silabaryong nangaling sa pamilya ng Brahmi. Bukot sa baybayin, gumagamit din ito ng Kawi (isang paraan ng pagsusulat ng mga Malay, Dahil hindi maaring isulat sa baybayn ang mga hiram na saita (tulad ng Malay at Sanskrit).

Ang mapa na nasasakupan ng Katagalugan

vowels

	[illegible]
a	ᜀ
i *e*	ᜁ
u *o*	ᜂ

b

b	ᜊ᜔
ba	ᜊ
bi *be*	ᜊᜒ
bu *bo*	ᜊᜓ

k

k	ᜃ᜔
ka	ᜃ
ki *ke*	ᜃᜒ
ku *ko*	ᜃᜓ

d/r

d/r	ᜇ᜔
da/ra	ᜇ
di/ri *de/re*	ᜇᜒ
du/ru *do/ro*	ᜇᜓ

g

g	ᜄ᜔
ga	ᜄ
gi *ge*	ᜄᜒ
gu *go*	ᜄᜓ

h

h	ᜑ᜔
ha	ᜑ
hi *he*	ᜑᜒ
hu *ho*	ᜑᜓ

l

Ponolohiya

Mga Patinig sa Lumang Tagalog

Height	Harapan	Gitna	Back
Pag-sasara	**i** /i/		**u** /u/
Gitna		**ə** /ə/	
Pag-bubuka		**a** /a/	

Mga katinig sa Lumang Tagalog

	Pang-Labi	Pang-Ngipin/ Alveolar	Postalveolar/ Palatal	Velaryo	Glotal
Nasal	m	n	ɲ	ŋ	
Hinto	p b	t d	tʃ dʒ	k g	ʔ
Prikatibo		s	ʃ		h
Tap		ɾ			
Approximant		l	j	w	

Halimbawa ng mga Salita ng Matandang Tagalog

Salita ng Matandang Tagalog	IPA /Bigkas	Salin sa Modernong Tagalog
ᜀᜍᜂ	*arãɜ (*Arao*)	Araw (Sun / Days)
ᜀᜐᜓᜏᜅ᜔	*aʂũg̠ŋ̣	*Aswang* (Ghoul / Monster)
ᜊᜓᜎᜀᜈ᜔	*bũLɑ̰n (*Bulan*)	*Buwan* (Moon / Months)
ᜊᜊᜌ᜔ᜎᜈ᜔	*bãb̃ɜjaɳ̣	*Babaylan* (Priestess)
ᜊᜌᜒ	*bãjʒ̧ *(Bayi)*	*Babae* (Woman/ Girl/ lady)
ᜊᜎᜌ᜔	*bḁLãj (*Balay*)	*Bahay* (House /Structure/Buildings)
ᜊᜊᜓᜌ᜔	*babə̃j (*Babuy*)	*Baboy* (Pig)
ᜇᜌᜅ᜔	*dãjãɳ (*Dayang*)	*Reyna*,(Queen) or *Prinsesa* (Princess)
ᜇᜒᜃᜒ	*dəkət	*Dikit* (adhesive/stick)
ᜇᜓᜍᜓ / ᜇᜓᜄᜓ	*zuRuʔ	*Dugo* (Blood)
ᜑᜍᜒ	*ʜãRi (*Hari*)	*Hari* (King,Emperor)
ᜑᜎᜒᜃ᜔	*hajək	*Halik* (Kiss)
ᜎᜓᜈ᜔ᜆᜒᜀᜈ᜔	*jɜnTiãn (*luntian*)	*Luntian* (Lush)/ *Berde* (Green)
ᜃᜏᜎ᜔	*kãʘ̥ɐL *Kaual*	*Kawal* (Knight)
ᜋᜓᜆᜒᜌ	*ɱuʈɪa (*mutiya*)	*Mutya* or *Perlas* (Pearl)
ᜋᜅ᜔ᜋᜅ᜔	*Mɐnɠ-Mɑŋɠ	*Mang mang* (*fool*) / bobo (stupid)
ᜉᜈ᜔ᜆᜐ᜔	*pãn̥̩tḁʂ	*Pantas* (genius/ wise / gifted)
ᜉᜓᜂᜇ᜔	*pũɜd (*Puod*)	*Bayan* (Town)
ᜅᜎᜒᜈ᜔	*ŋgajan (*Ngalan*)	*Pangalan* (Name)
ᜐᜈ᜔ᜇᜒᜄ᜔	*sɑ̃ɳdĩg) (*Sandig*)	*Sundalo* (Soldier)
ᜆᜓᜊᜒᜍᜓ	*tubiR	*Tubig* (Water)
ᜆᜍᜅ᜔ᜃᜑᜈ᜔	*taRãŋkaɦẽɳ	Tarangkahan (Gate)

Wikang Bulakenyo

Malalim na Tagalog	Simpleng Tagalog
langin	taong walang malasakit
kabtol	lipat
misla	sahig
bangkukang	ipis
banoy	agila
mag-kadlo	mag-igib
biyuna	sintunado
hitad	harot
durungawan	bintana
atungaw	hiyaw/sigaw
marikit	ma-*ganda*
mayumi	mahinhin
sapantaha	hinala
agsikapin	inhinyero
anluwage	karpintero
dupang	lamang
bayukot	gusot-tupi
malakas na-*dairi*	malakas na-*ulan*
hamagan	kulitan
pihado/piradista	sigurado/sigurista
lumod	lunok
nang-gigitata	dugyot
patda	dagta
taling	nunal
dahak	luwa
ma-palot	ma-panghi
abyad	asikaso
paking	taong-nag bibingi bingihan
paya	nag-gugulo sa isang tao sa ibang salita ay napag tripan
patsi	idikit
kabog	ibagsak

Paraan ng Pananalita

- Mga trmino at pag sasalita sa Matandang Tagalog

Old Tagalog	Translation	Translation in Modern Tagalog	Translation in Englsh
ᜈᜊᜓᜃ ᜈ ᜊ ᜶	Nabuká na ba?	nag-bukas na ba?	Is it open now for sure?
ᜋ ᜈ ᜎ᜵ ᜇᜃᜒᜆ᜔᜶	Labâ ma na lâ, dakit	Dalin mo ang pag kakataong ito, sa *Dakit* (Puno),	Take it as a gain already *Dakit* (tree)
ᜋ ᜈᜒᜌ᜵ ᜋᜅᜈᜄ᜔ᜄ᜶	Nínu ma niya mangga	Iyan ay napakamalang mangga	That confused you for a mango tree
ᜑᜒᜌ᜵ ᜎᜅ᜵ ᜐᜌ᜔ ᜅᜈ᜔	Gakatkat hiya lâ ngay-an	iyan ba ay nakararamdam ng hiya?	[It] just crossed out of shame alone, is that so?
ᜊᜌ ᜑ ᜇᜃᜒᜆ᜔ ᜈ ᜈᜓ᜶	Bayâ ha dakit na, nu?	Pakiusap,Lisanin mo na ang Puno ng *Dakit*.	Leave the dakit tree now, will you?
ᜇ ᜃᜎᜄ᜔ ᜊᜒᜈᜄᜆ᜔ ᜑ᜶	Da kalág binagat, ha?	Pakibabalik mo ang kalag na iyong kinuha?	Shame/Bring [back] the soul that you encounter, okay?

Salita ng Hilagang Katagalogan

Bulakan at Camanava

Ito ay nilikha noong mga dekada 1950 hanggang 1960 ng Surian ng Wikang Pambansa upang maging maugnayin ang mga salitang pang-agham.[1]

Maugyaing Tagalog

Mga halimbawa ng salita

Narito ang ilang mga halimbawa pati ang katumbas ng mga ito sa Ingles:

Tagalog	Kastila o Ingles ng Tagalog/ Modernong Filipino	Ingles
agamahan	relihiyon	religion
agapayang kabit	koneksiyong paralel	parallel connection
agapayang salikop	sirket na paralel	parallel circuit
agbarog	arkitekto	architect
agham	siyensiya	science
aghamtao	antropolohiya	anthropology
aghimuan	teknolohiya	technology
aghimuin	teknikal	technical
agimatan	ekonomika, ekonomiks	economics
agsikapin	inhenyero	engineering
aligin	baribulo	variable
alisbahabaybata	histerektomiya	hysterectomy
alunig	resonasya	resonance
angaw	milyon	million
angkan	pamilya	family
anlowáge	karpintero	carpenter
awanggan	inpidad	infinity
awanging tubo	tubong bakum	vacuum tube
bagwís	pakpak	wings
bahagimbilang (hatimbilang)	praksiyon	fraction
balamban	membrano	membrane
balidasig	akselerasyong negatibo	negative acceleration
balikhaan	regenerasyon	regeneration
balintatáw	balintatáw	pupil
balisultag	imbolusyon	involution
balisuplingan	reproduksiyon	reproduction
bandos	kometa, kometin	comet
banoy	agila	eagle
balnian	magnetika	magnetics
basisig	lakas na sentripugalo	centrifugal force
bathalaan	teolohiya	theology
batidwad	telegrama	telegram
batlág	kotse	car
batnayan	pilosopiya	philosophy
batubalanì (bato-balani)	magnet (batong magnesyo)	magnet
bilnuran	aritmetiko	arithmetic
binhay	kágaw	germ
buhagsigwasan	niyumatika	pneumatics
buntabay	satelayt, kampon	satellite
buntala (bungang-tala)	planeta	planets
buumbilang	intedyer	integer
butang	materya	matter
buturan	nukleonika	nucleonics
dagibalniing liboy	kulot na elektromagnetiko	electromagnetic waves
dagikapnayan	elektrokemistri	electrochemistry
dagilap	radyoaktibidad	radioactivity
dagindas	elektroda	electrode
dagisik	elektrono	electron
dagisikan	elektronika	electronics
dagitab	koryente, elektrisidad	electricity
dagsa	momento	momentum
dagsin (balani)	grabidad	gravity
dagap	kabuoan	sum
dakbatlag	trak	truck
daklunsod	metropolis	metropolis
daksipat	teleskopyo	telescope

daktinig	pang-ulong hatinig	earphone, headphone, loudspeaker
dalas	prekwensiya	frequency
dalúb-áral	iskolar	scholar
dalubbanwahan	agham pampolitika	political science
dalubbatasan	batas na agham	science of law
dalubhalmanan	botanya	botany
dalubhasa	eksperto	expert
dalúbhasaán	kolehiyo, instituto	college, institute
dalubhayupan	zoolohiya	zoology
dalubibunan	ornitolohiya	ornithology
dalub-isipan	sikolohiya	psychology
dalublahian	etnonolohiya	ethnology
dalubsakahan	agrikultura	agriculture
dalubsakit-babae	hinekolohiya	gynecology
dalubtalaan	astronomya	astronomy
dalub-ulnungan	sosyolohiya	sociology
dalubtauhan	antropolohiya	anthropology
dalubulnungan	sosyolohiya	sociology
dalubwikaan	linggwistika	linguistics
dalwikaang	bilinggwal	bilingual
damikay	polinomyal	polynomial
dantaón	siglo	century
dantay	impulsa	impulse
danumsigwasan	hidraulika	hydraulics
dasig	akselerasyon	acceleration
dawit	industansiya	inductance
dihaying	walang organikong kimika	inorganic chemistry
disaluyan	di-konduktor	nonconductor
duhakay	binomyal	binomial
duhandas	diyoda	diode
dumagat	halkon, palkon	falcon
duyog	elipsa	ellipse
gilis	hipotenusa	hypotenuse
gitisig	lakas na sentripetal	centripetal force
habyog	torka	torque
hagibis	belodidad	velocity
hagway	proporsiyon	proportion
hambinging bigat	espesipikong bigat	specific weight
hangganan	hangganan	limit (mathematics)
hatimbutod	mitosiso	mitosis
hatinig	telepono	telephone
hatintaon	semestre	semester
haying	organikong kimika	organic chemistry
haykapnayan	biyokimika	biochemistry
hayliknayan	biyopisika	biophysics
haynayanon	biyolohista	biologist
haynayan (buhay-hanayan)	biyolohiya	biology (buhay-hanayan)
himatay	apopleksya	apoplexy
hinuha	haypotesis	hypothesis
humihigop	basyo	vacuum
hunain	teorem	theorem
ibutod	nukleolus	nucleolus
initan	kumpas	beat
initsigan	termodinamika	thermodynamics
inunan	plasenta	placenta
isakay	monomial	monomial
ishay	bakterya	bacteria

isigan	dinamika	dynamics
kaalkahan	alkalinidad	alkalinity
kaasdan	akididad	acidity
kabatas	tagapagpatupad ng batas	law enforcer
kabisa	Andar	function (mathematics)
kabtol	lipat	switch
kabuuran	nukleo, nukleyus	nucleus
kalawakang araw, sangkaarawan	sistemang solar	solar system
kapnayan (sangkap-hanayan)	kimika	chemistry
kapbisa	metabolismo	metabolism
kapnayang kayarian	strukturang kimikal	chemical structure
kapnayanon	kimiko	chemist
kapsira	katabolismo	catabolism
kapyari	anabolismo	anabolism
kasagwilan	resistibidad	resistivity
katiktik	detektiba	detective
kuntadurya	akwant	accounting
lahatan	pangkalahatang kimika	general chemistry
laksa	libo	thousand
laktod	maikling paligid	short circuit
lapya	plano	plane
larang	ekwilibryo	equilibrium
laumin	integral	integral
liboy	dayulon	wave
libuyhaba	habang dayulon	wavelength
liknayan (likas-hanayan)	pisika	physics
lulan	kapasitansiya	capacitance
lulos	hakbangan	bypass
lunduyang-saliksik	sentrong pananaliksik	research center
makabuntala	asteroyd	asteriod
malabuntala	planetoyd	planetoid
malasaluyan	semikonduktor	semiconductor
mikhay	mikroba	microbe
mikhaynayan	mikrobiyolohiya	microbiology
miksipat	mikroskopyo	microscope
miksipatin	mikroskopiko	microscopic
miktataghay	mikroorganismo	microorganism
miktinig	mikropono	microphone
mulapik (mulaang-butil)	atomo	atom
mulatik (tipik)	molekula, molekyul	molecule
mulhagi	elemento (matematika)	element (math)
mulhay	protosowa	protozoan
mulpikan	atomikong pisika	atomic physics, atomics
mulsakitin	patogeniko	pathogenic
nagugulugudan	bertebrado	vertebrate
pag-inog	ebolusyon (siklo ng buhay)	evolution (life cycle)
pagniniig	interaksyon	interaction
palaasalan	etnika	ethnics
palabaybayan	ortograpya	orthography
paladutaan	heolohiya	geology
palasantingan	aestetika	aesthetics
palasihayan	kitolohiya	cytology
palasigmuan	mekanismo	mechanism
palatangkasan	teoriyang nakatakda	theory of sets set algebra
palatumbasan	teoriyang ekwasyon	theory of equations

palapusuan	kardiolohiya	cardiology
palaulatan	estadistika	statistics
pamilang	numeral	numeral
panakda	numerator	numerator
panakwil	resistor	resistor
panandaan	alhebra	algebra
panawit	induktor	inductor
panghadlang	insuleytor, insulador	insulator
pangibayo	amplipayer	amplifier
panlulan	kapasitor, kapasidor	capacitor
panulatan	sulat	writing
pantablay	pangkarga	charger
panuos	kompyuter	computer
pariugat (parisukat-ugat)	ugat ng kwadrado (ugat-kwadrado)	square root
rabaw	balat (ibabaw)	surface
sabansain	nasyunalista	nationalize
sakwil	resistansiya	resistance
saliding saloy	alternatibang kasalukuyan	alternating current
saligwil	transistor	transistor
salikop	sirkwit	circuit
salinlahi	henerasyon	generation
salipawpaw	eroplano	airplane
saloy	kasalukuyan	current
salumpuwit	upuan (silya)	chair
saluyan	konduktor	conductor
sanlibutan	galaksiya	galaxy
sansinukob	uniberso	universe
sanyo	baribulo	variable
sayad	ilalam	ground
sigwasan	mekanika	mechanics
sihay	selula	cell
siksin	matatag	solid
sipnayan (isip-hanayan)	matematika	mathematics
sugaan	optika	optics
suglamuman	potosintesiso	photosynthesis
sukatan (sukating kapnayan)	kwantitatibang kimika	quantitative chemistry
sukgisan	heometriya	geometry
sulatroniko	email	email
sunurang kabit	seryang koneksiyon	series connection
tablay	elektrikong singil	electric charge
tadlong	perpendikular	perpendicular
tagil, tagilo	piramide, piramid	pyramid
talukay	trinomyal	trinomial
talundas	triyoda	triode
tatsihaan	trigonometriya	trigonometry
tayahan	kalkulo	calculus
tigal	intertya	intertia
tigilan	istatika	statics
tikop	kirkumperensiya	circumference
timbulog	isperikal	spherical
tingirin	diperensiyal	differential
tugoy	oskilasyon	oscillation
tugoysipat	oskilaskopa	oscilloscope
tumbasan	ekwasyon	equation
tunugan	akustika	acoustics
tuwirang saloy	idirektang kasalukuyan	direct current

ulyabid, ulay	bulate	worm
urian (uriing kapnayan)	kwalitatibang kimika	qualitative chemistry
wilik	mamalya	mammals

Modernong Tagalog (Filipino)

Noong 1973, ang Pilipino ay pinalitan ng "Filipino" upang ang pambansang wika ay kumatawan sa lahat ng mga Pilipino at hindi lamang ng mga nagsasalita ng Tagalog na walang tunog na "f". Ang pagpapangalang ito ay naghudyat rin ng bagong saloobin sa pagbuo ng pambansang wika. Ito ay wala na sa kamay ng mga "purista". Ang mga salita at tunog mula sa ibang wika ay maaari nang gamitin kabilang ang Ingles at Kastila.[1] Sa mga praktikal na termino, ang Filipino ang pormal na pangalan ng Tagalog o ka-magkasingkahulugan nito.

Salita ng Malalim na Tagalog

Nasasakupang Tagalog

Hilangang Katagalogan (Northern Tagalog)

(*Salitang Malalim na Tagalog at nahaluuan ng "Ilokano, Rehiyon ng Ilocos", at (Kapampangan*).

- **Gitnang Luzon**
  - Lalawigan ng Aurora - 77%
  - Lalawigan ng Bataan - 89%
  - Lalawigan ng Bulacan - 97%
  - Lalawigan ng Nueva Ecija - 70%
  - Lalawigan ng Zambales - 75%

Gitnang Katagalogan (Central Tagalog)

(*Salitang Mababaw na Tagalog (Filipino), na mayroong halong Taglish*).

- ***Kalakhang Maynila***
  - *Maynila* - 50%
  - Lungsod ng Pasig - 45%
  - Lungsod ng Quezon - 58%

Timog Katagalogan (Southern Tagalog)

(*Salitang mayroong ka-luma, Malalalim at Puntong Tagalog, sinamahan nang wikang "Batangenyo", "Calambeño" at "Caviteño"*).

- **CALABARZON**
  - Lalawigan Batangas - 95%
  - Lalawigan ng Cavite - 65%
  - Lalawigan ng Laguna - 60%
  - Lalawigan ng Rizal - 55%
  - Lalawigan ng Quezon - 90%

Timog Katagalogan (Southern Tagalog)

(*Salita na mayroong Punto-ng Tagalog, mga wikang Palawenyo, Mangyan (Mindoro), Marinduqueño, Romblomanin at Batangenyo"*).

- **MIMAROPA**
  - Lalawigan ng Marinduque - 91%
  - Lalawigan ng Kanlurang Mindoro - 84%
  - Lalawigan ng Silangang Mindoro - 87%
  - Lalawigan ng Palawan - 80%
  - Lalawigan ng Romblon - 82%

Tagalog-Bikol (Southeastern Tagalog)

(*Salitang mayroong Tagalog na Nasasakupan nang Wikang Bikolano*).

- **Rehiyon ng Bikol**
  - Lalawigan ng Hilagang Camarines - 67%

- nalalabing Lalawigan ng Timog Camarines - 54%

Salita ng Timog katagalogan

Malalim na Tagalog	Simpleng Tagalog	Puntong Tagalog
kakaunin/*kinaon*	kukuhain/*sinundo*	Batangas-Laguna-Quezon
hunta/*huntahan*	kuwento/*ka-balitaan*	Batangas
sisibat/*yaya-on*	lilisan/*aalis*	Laguna
nag-*yapak*	nag-*paa*	
nag-*yakag*	nag-*ya-ya*	Batangas-Laguna
ipod/isdog	isod	Laguna-Kalakhang Maynila
na-tukyan	nalaman	Cavite
guyam	langgam	Batangas-Laguna-Quezon
tilas	higad	Laguna
kundag/lundag	talon	Laguna
baak	hati/putol	Batangas
dagasa	bulusok pababa	
bang bang	kanal	Quezon
Balitik	Kahoy	Cavite
Magkanaw	Magtimpla	
Pontoy	Sinungaling	
tarangkahan	geyt (gate)	Batangas
are-o	ito-o	Batangas-Laguna-Quezon
dine	diyan	
ma-tambok	ma-taba	Batangas-Cavite-Laguna-Mindoro
tayog	taas	Bulacan-Cavite-Laguna-Mindoro
panaog	bumaba	Batangas-Quezon
paadyo	paakyat	
panhik	tumaas	Quezon
higit	sobra	Kalakhang Maynila
barino	inis/galit	Batangas-Quezon
hambog	yabang	Batangas-Cavite-Laguna-Quezon-Mindoro
nabibighani	naa-akit	Kalakhang Maynila
matabil	maanghang-mag salita	Laguna-Kalakhang Maynila
upasala	pang-alipusta	Kalakhang Maynila
masimod	matakaw	
gahaman	matakaw	Batangas-Laguna
pihado/piradista	sigurado/sigurista	Bulacan-Nueva Ecija
iniibig	minamahal	Kalakhang Maynila
kirihan	kiri/ma-kati	
lantod/limbang/hitad	landi	Batangas-Bulacan-Laguna-Mindoro
hamagan	kulitan	Bulacan-Quezon
balahura-balasubas	burara	Batangas-Cavite-Laguna
nang-gigitata	dugyot	Bulacan-Laguna-Kalakhang Maynila
taling	nunal	Bulacan-Kalakhang Maynila
na-*utas*	*namatay*	Batangas
hinirang	pinili	Kalakhang Maynila
bulahaw	istorbo	Batangas-Laguna
ang-*gara*	ang-*yaman*	Batangas-Cavite-Laguna
ka-*sura*/ka-*yamot*	nakaka-*inis*/nakaka-*asar*	Batangas
ma-*liksi*	ma-*bilis*	Bulacan-Kalakhang Maynila
paumanhin	pasensya	Laguna-Kalakhang Maynila

malayo-*hane*	malayo-*ano*	Laguna-Quezon
nakatenga	nakabalandra	Laguna
hambalos	malakas na palo	Quezon
tilapon	malakas na pag-katalsik	Laguna
latiti	matubig na daan sa ulan	Batangas
mag-dukal	mag-hukay	
banayad	mahi-nahon	
na-tapid	na-tapilok	Laguna-Kalakahang Maynila
ma-*tubal*	ma-*dumi*	Batangas
kagkag	kamot	
liyo	hilo	
agiw	lawa/sapot	Laguna-Kalakhang Maynila
tuklong	maliit na kapilya	Batanags
lulumbo	putakte	
libtok	paltos	
bangas	galos	
lungad	nasusuka	
dangil	sagi-nasagi	Laguna
pamipi/pamatpat	pamalo	
na-gitla	na-gulat	Batangas-Quezon
manungot	simangot	Quezon
kapungot	kasama	Batangas
kayat	likido	
nayayano	sumosobra	Quezon
nakaka-unga	nakakaumay/nakakasawa	Batangas
ulaga	tanga	
bano	ignorante	
lagibas	hindi sariwa	Laguna
tabingi	tagilid	
singaw	laso	
samlang	marumi	
atsay	katulong	Batangas-Laguna-Quezon-Mindoro
sentipid	alupihan	Bulacan-Kalakhag Maynila-Laguna
nang-gagalaiti	nagagalit	Batangas-Laguna
milya	layo	Rehiyon ng 3 at 4
hatinig	telepono	Bulacan-Laguna-Batangas

Mga halimbawa ng panitikang gumamit ng Lumang Tagalog

- Dasalan at Tuksuhan
- Doctrina Christiana

Mga sanggunian

1. Filipino English and Taglish: language switching from multiple perspectives, Roger Thompson, pahina 32–34 (http://books.google.ca/books?id=W1h9oF9rj-MC&pg=PA32)

Kinuha mula sa "https://tl.wikipedia.org/w/index.php?title=Lumang_Tagalog&oldid=1740996"

Huling pagbabago: 12:42, 30 Enero 2020.

Magagamit ang teksto sa ilalim ng Lisensyang Creative Commons Attribution/Share-Alike; maaaring mailapat ang karagdagang termino. Tingnan ang Takdang Gamit para sa mga detalye.